

The book cover features a stylized illustration. At the top, a red horizontal bar is present. Below it, the author's name 'MARCEL VERRECK' is written in white, all-caps, serif font. The title 'De laatste minuut' is in a large, white, serif font, with 'minuut' on a new line. Below the title, the subtitle 'De zeven Deventer moordzaken' is written in a smaller, italicized, white serif font. The background is a dark orange gradient. On the left, a black silhouette of a bird's wing and tail is shown. In the center, a black silhouette of a person's head and shoulders is in the foreground, looking towards a large, ornate metal gate. The gate has the words 'HOME OF FOOTBALL' in a stylized font. Behind the gate, a soccer field is visible with several figures. To the right, a tall, black, lattice-structured stadium light tower with multiple glowing lights at the top stands against the orange background. The bottom of the cover features a white rectangular box containing the text 'ARTNIK' in a bold, black, sans-serif font, with the 'I' and 'K' in red.

MARCEL VERRECK

De laatste minuut

De zeven Deventer moordzaken

ARTNIK

De laatste minuut

MARCEL VERRECK

De laatste minuut

De zeven Deventer moordzaken

ARTNIK

De uitgever bedankt bedrijven en instanties die het verschijnen van dit boek mede mogelijk hebben gemaakt: Autoservice Wesepe, Eetcafé De 7e Hemel, Grand Café Dikke van Dale, Guard Academy en Zwiers Financiële Dienstverlening.

Eerste druk, november 2014

Tweede druk, december 2014

© Marcel Verreck & ArtNik uitgaven, Deventer

Omslagontwerp: Artnic *creatief in communicatie*, Deventer

Omslagillustratie: Hans Stempher, Deventer

Auteursfoto: Ben Kleyn

ISBN 978-94-90548-24-7

NUR 305 Literaire thriller

Behoudens uitzondering door de wet gesteld mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende(n) op het auteursrecht cq. de uitgeefster van deze uitgave (ArtNik Deventer, telefoon +31(0)570 667100 of www.artnik.nl) door de rechthebbende(n) gemachtigd namens hem (hen) op te treden, niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op gehele of gedeeltelijke bewerking. De uitgeefster is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor kopiëren, als bedoeld in artikel 17, lid 2, Auteurswet 1912 en in het KB van 20 juni 1974 (Stb. 351) ex artikel 16b, Auteurswet 1912, te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the written permission of the publisher.

Voor Nico

‘Jesse Cruysman doet weer mee,’ zegt Martin Taal, inspecteur van de Deventer recherche, ‘nou, dan weet je dat het goed gaat aflopen.’

Hij kijkt tevreden om zich heen.

Links naast hem loopt zijn vader, de stoere, witgrijze Piet Taal, ook recherche-inspecteur, maar dan in Den Haag. In zijn rechterhand voelt hij het knuistje van Dennis, zijn zoon van bijna vier.

Ze zijn opgenomen in de stroom supporters, die in de richting van de Vetkampstraat vloeit. Bij elke zijstraat komen er mensen bij, ze dragen vlaggen, hebben petjes op en roepen leuzen met veel GO AHEAD erin.

De kleine Dennis kijkt zijn ogen uit, hij houdt zijn vaders hand stevig vast.

‘Mijn kleinzoon voor het eerst mee naar voetbal!’

Piet Taal roept het bijna uit, ze zijn door rumoer omringd.

‘Ik kan je horen, hoor,’ zegt Martin, ‘vind je het niet jammer dat we niet naar ADO gaan?’

‘Laten we daar over ophouden,’ zegt Piet.

De Haagse voetbalclub is na een desastreus seizoen als laatste in de eredivisie geëindigd en gedegradeerd.

‘De gemeente Den Haag zit er voor vijftien miljoen in, geloof ik,’ zegt Piet, ‘en nu is het zootje gedegradeerd, dat geld krijgen ze never nooit meer terug.’

‘Dat wordt bezuinigen, pa,’ zegt Martin met gespeeld mededogen, ‘misschien sturen ze je wel met vervroegd pensioen. Kan je wat vaker langskomen.’

‘Moeten ze vooral doen,’ zegt de oude Taal strijdbaar, ‘ik denk dat er binnenkort in Den Haag koppen gaan rollen. Nou, dan zullen ze de recherche nog hard nodig hebben.’

‘Als GO AHEAD vanmiddag degradeert,’ zegt Martin op gedemp-

te toon, 'dan zal er hier in Deventer worden gejanke, maar ze zullen het snel accepteren. Ze hebben een prachtjaar gehad in de eredivisie en daar hebben ze van genoten.'

Piet Taal schudt zijn hoofd.

'Dan hebben ze hier heel andere supporters dan in Den Haag.'

'Dat kan je wel zeggen, pa,' zegt Martin, 'kijk om je heen, die gemoedelijkheid. Bij GO AHEAD is er nooit stront.'

'Stront!' herhaalt Dennis met een stout gezicht.

'O jee,' zegt zijn opa, 'let op je woorden, Mart.'

'Ach pa,' lacht Martin, 'wat moet ik dan straks in het stadion doen? De hele tijd zijn oren dicht houden?'

Ze zijn inmiddels vlakbij de Adelaarshorst. De supporters drommen langs de lage huisjes van de Vetkampstraat. In sommige deuropeningen staat een bewoner toe te kijken. Er wordt gegroet, er klinken strijdkreten.

Vier reuzen verheffen zich boven het knusse stadionnetje. Martin ziet hoe zijn zoon bewonderend naar de lichtmasten kijkt. Vieze woorden zijn voor even uit zijn kinderbrein vertrokken, het mondje valt open.

'Kijk,' zegt Martin, 'de kleine man houdt zijn klep. Laten we van dit bijzondere moment genieten.'

Dan wordt hij hartelijk op zijn brede schouders geslagen.

'Nou ja!'

Het is Patrick Warnas, zijn collega-rechercheur, die hem stralend aankijkt en zijn hand uitsteekt naar Martins vader.

'Meneer Taal,' zegt hij lachend, 'wat goed om u hier te zien.

Mag ik u Emma voorstellen?'

Piet Taal moet lachen. Een charmante vrouw van middelbare leeftijd doet een stap naar voren.

'Emma Stokkel,' zegt Piet met gespeelde verbazing, 'maar natuurlijk ken ik u.'

'Mijn vader heeft een gietijzeren geheugen,' zegt Martin, 'hij is bijna net zo erg als Teun.'

Het is een tijdje niet zo goed gegaan met Patrick. Verlaten door vrouw en kinderen greep hij naar de fles. Maar nu is hij alweer

lange tijd clean en ook in de liefde gloort overduidelijk het geluk.

Emma Stokkel is docente op het ETTY HILLESUM COLLEGE en speelt tijdens het jaarlijkse Dickens Festijn een belangrijke rol. En klaarblijkelijk heeft ze verkering met Patrick.

Martin weet er al langer van. Hij had er aanvankelijk een hard hoofd in. Deze assertieve dame met zijn goeiige, maar ook kwetsbare werkvriend.

Maar Tanja, de vrouw voor wie hij enige jaren geleden Den Haag heeft verlaten om hier in Deventer moordzaken op te gaan lossen, had met Sallandse nuchterheid gereageerd: 'Liefde is onbegrijpelijk, je ziet de raarste koppels.'

Daarna had ze hem plagerig aangekeken. Vandaag zit ze rustig thuis, in het vertrouwde gezelschap van Martins moeder.

Met zo'n dikke buik heeft ze geen zin om zich in de menigte te begeven.

'Ga maar gewoon,' had ze Martin gerustgesteld, 'dat kind komt nog niet, dat voel ik.'

'We hebben kaartjes via Teun,' zegt Patrick.

'Wij ook,' zegt Martin, 'heel Deventer wil komen kijken. Fijn dat hij zo z'n contactjes heeft.'

De mannen grinniken.

Teun Alderlieste, het derde lid van hun rechercheteam, heeft sinds een half jaar kennis aan de persvoorlichtster van de EAGLES. Ze heet Esmee Tak en is een vriendelijke, maar kordate dame, die met ijzeren hand de persconferenties na afloop van de wedstrijd voorziet.

'Tja, die Teun, zeg,' zegt Piet Taal, 'ik heb het gehoord van Martin. Onze blozende held met zo'n wereldse meid, hoe heeft-ie dat voor elkaar gekregen?'

De verlegenheid van de boerenzoon uit Diepenveen is net zo roemrucht als zijn fotografische geheugen.

'Nou,' zegt Martin, 'dat heeft zij natuurlijk voor elkaar gekregen. Esmee weet wat ze wil en dat is Teun.'

'Maar Charlotte dan?' vraagt Piet.

Er wordt gezwegen.

Charlotte Groot Kormelink is het vierde lid van het recherche-team.

‘Charlotte is eh... een beetje losgeslagen,’ zegt Martin, ‘sinds Teun met Esmee is, hebben wij een hoop types langs zien komen.’

‘Ach ja,’ zegt Piet, ‘ik hoopte toch zo dat...’

‘Ja, pa, dat hoopten we allemaal,’ zegt Martin, ‘maar ja, zij durfde niet... en hij eigenlijk ook niet... en als chef ben ik er wel blij mee, je hebt niets aan stelletjes binnen je team.’

Ze zijn nu op het binnenterrein van de Adelaarshorst. Martin laat zijn ogen glijden langs de verweerde reclameborden. Niet al te veel grote bedrijven, veel lokale ondernemingen. Ach kijk, zijn grote vriend Hans Haverkamp van Autoservice Wesepe heeft ook een bord. Zo hulpvaardig als hij komt aangesneld wanneer je met een geblesseerde wagen langs de kant van de weg staat, zo staat hij hier weer klaar om te helpen bij het uit het financiële moeras trekken van de plaatselijke voetbaltrots. Het is nu zo druk geworden dat Martin zijn zoon oppakt en verder draagt.

‘We moeten naar de eretribune,’ zegt hij.

‘Wij ook,’ zegt Patrick.

‘Ik proef een optimistische stemming,’ zegt Piet.

‘Het is erop of eronder,’ zegt Martin.

‘Ik hoor dat Jesse Cruysman weer meedoet,’ zegt Patrick.

Het wonderkind van GO AHEAD is eindelijk blessurevrij.

‘Ze stonden er niet slecht voor toen hij eruit geschopt werd,’ zegt Patrick.

‘Dat was natuurlijk tegen ADO,’ zegt Martin laconiek, ‘schoppen kunnen ze wel.’

Vervolgens hebben de EAGLES bijna niets meer gewonnen.

‘Het geloof was uit het elftal,’ analyseert Patrick, ‘hij is de spil.’

‘En een echt Deventer gastje,’ zegt Martin, ‘mateloos populair.’ Tegenstander in de beslissende promotie/degradatiewedstrijd zal SPARTA zijn.

De eerste wedstrijd in Rotterdam is in 0-0 geëindigd.

De jongens van de B-side zijn onvermoeibaar, het elftal knokt, wordt bij de hand genomen door de herrezen Jesse Cruysman, die halverwege de eerste helft na een magnifieke solo de 1-0 laat aantekenen.

De kleine Dennis heeft rode konen van de opwinding.

‘Jesse! Jesse! Jesse!’ brult hij met het hele stadion mee.

Vlak na rust scoort SPARTA tegen, na een onoplettendheid in de defensie.

‘Nu móeten ze scoren,’ zegt Piet, ‘uitdoelpunten tellen dubbel.’ GO AHEAD zet aan, ze spelen richting B-side. De supporter, die elke wedstrijd in een bakje aan een paal van de tribune staat, zweept iedereen met wilde armgebaren op.

In het stadion komt het bericht door dat PEC ZWOLLE, de vijand uit ‘Olle’, in de andere wedstrijd het eredivisieschap veilig heeft gesteld. De Deventer supporters grommen, maar laten telkens weer nieuwe vindingrijke liedjes klinken.

‘Ik vrees met grote vrees,’ zegt Piet Taal.

‘We zitten in de laatste minuut, pa, het moet nu gebeuren.’

Het gebeurt.

Jesse Cruysman, onnavolgbaar op de vierkante meter, dribbelt het strafschopgebied binnen. De lompe voorstopper van SPARTA brengt hem ten val.

‘Penalty!’ smeekt het stadion.

‘Penalty,’ zegt de scheidsrechter.

De Spartanen protesteren niet eens.

Cruysman is opgekrabbeld en veegt wat kluiten aarde van zijn knieën.

‘Hij gaat hem zelf nemen,’ zegt Martin.

Heel Deventer houdt de adem in.

Charlotte Groot Kormelink loopt door Deventer.

Ze weet eigenlijk niet waarom en waarheen.

Ze merkt dat ze in de richting van de IJssel loopt. Ze snakt naar het weidse uitzicht, de rivierwind om haar hoofd.

Het is opvallend stil op de Brink. O ja, die voetbalwedstrijd.

Haar collega's Martin, Patrick en Teun waren de hele week al opgewonden. GO AHEAD stond op punt van degraderen of zoiets. Het zal wel.

Mannen. Voetbal. Hou op.

Die gasten gisteren ook. Niet meer aan denken, dat was gisteren. Toen was het zaterdagavond. Heette hij nou Jimmy?

Waar is mijn hoofd gebleven, denkt Charlotte, wat ben ik aan het doen?

Laat ik mezelf eens rechercheren. Er verschijnt een flauwe glimlach op haar knappe gezicht. Ze draagt een grote zonnebril met geslepen glazen.

Een dubbel masker.

Ze durft de lentezon nauwelijks onder ogen te komen.

Ja, het was Jimmy. Hij zat morgen op de bank, zei hij.

'Moet je dan niet op tijd onder de wol,' had ze gezegd, 'voor zo'n belangrijke wedstrijd. Mag je hier wel zijn van je trainer?'

'Ach,' had de gespierde jongeman gezegd, 'Jesse Cruysman is weer terug. Die speelt. Daar valt niet mee te concurreren.'

Hij schudde zijn hoofd en bestelde nog twee pilsjes.

'Hee lekkertje,' had hij tegen haar gezegd, 'en waar sta jij in de basis?'

Zijn hand had hij speels op haar rechterheup gelegd. Direct op het doel af. Een reserve weliswaar, maar wel een echte spits.

Ze had zijn hand lachend van haar flank geveegd.

'Ik werk bij de recherche,' sprak ze.

Het leek alsof de voetballer even schrok, maar hij antwoordde

vrijwel onmiddellijk: 'Zit je soms achter mij aan?'
'Moeten we jou ergens van verdenken dan?'
'Nou nee,' zei hij, 'ik ben eigenlijk eerder slachtoffer van een misdrijf.'
'O ja,' lachte Charlotte.
'Ja, het is net gebeurd,' zei hij, 'mijn hart is gestolen.'
'Zo.'
'Door een politiemeisje met de mooiste ogen van Deventer.'
Het was klef, het kon gewoon niet, maar Charlotte kon er geen weerstand aan bieden.
'Heb je al aangifte gedaan?' zei ze glimlachend.
Zijn rechterhand streelde haar haar.
'Waar zou ik dan moeten zijn?' tergde hij.
Het kon niet, ze moest hiermee ophouden, dit was belachelijk.
Maar ze trok een grappig vragend mondje.
Jimmy Morgenstond boog zich voorover en drong haar strafschopgebied binnen. Voorzichtig tastte hij heel even haar lippen af, maar als meester van de kleine ruimte sloeg hij snel toe. Charlotte liet zich overweldigen, ze voelde de extase van de spits die te lang droog had gestaan en eindelijk scoorde.
Ze kon niet anders dan meegaan in de viering van dit animale moment.
Het kon haar allemaal niets schelen.

Nu staat ze in de Broederenstraat in een etalage van een kledingwinkel te kijken.
Ze ziet niets, geen kleren, ze ziet in de ruit een verwarde jonge vrouw.
Maar ze was niet met hem mee gegaan.
Hij had nog wat gezeurd over dat voetballertje, die Jesse, die zo verschrikkelijk goed was en ook nog eens irritant sympathiek.
Ze had maar half geluisterd.
Zelfs deze egomane Jimmy had dat door. Hij besloot weer tot actie over te gaan en duwde zijn atletische lichaam tegen het hare.

Wanneer was dit begonnen?

Jaren had ze als een non geleefd, gedesillusioneerd na een relatie met een getrouwde man. Nu stond ze met de regelmaat van de klok met wildvreemde kerels te tongen. En daarna gebeurde er soms nog wel ergere dingen.

Maar nooit als ze niet wat gedronken had.

Ze wist precies wanneer het begonnen was.

Esmee Tak, persvoorlichtster van de GO AHEAD EAGLES. Charlotte had haar weleens ontmoet op straat. Teun stond er naast, uiteraard verlegen, maar toch zelfverzekerder dan ooit.

Dat deed de liefde dus ook met je.

Esmee Tak. Wat een aardige, representatieve, hartelijke, communicatieve vrouw. Bah!

Maar Teun moest het zelf weten. Hij leek gelukkig en dat was het belangrijkste.

Het was maar goed dat...

Ze loopt inmiddels door de Engestraat en ze merkt dat er tranen onder haar zonnebril door glippen.

Ze wil niet aan Teun denken.

Die zit lekker bij zijn voetbalwedstrijd. Met die Esmee. Veel plezier ermee! Huppekee.

Haar benen hebben haar naar de Pontsteeg vervoerd, zelf lijkt ze er niets van te merken.

Op het Lamme van Diesseplein gaat ze werktuigelijk op een bankje zitten en laat haar tranen de vrije loop. Er is niemand te zien op het pleintje, dat geheel nieuw is ingericht na de bouw van het Geert Groote Huis.

Ergens uit een openstaand raam klinkt gejuich, een opgewonden mannenstem. Ze herkent de soundtrack van de zondagmiddag: Langs de Lijn.

Het rumoer verstomt, het venster wordt gesloten of de radio uitgedaan. Maakt niet uit. Het is weer stil.

Er is een vrouw naast haar komen zitten.

Het is een verschijning tussen dame en moeke in, ze heeft iets artistieks met haar paarse sjaal en haar zilveren haren.

Ze straalt een grote rust uit.

Ze vraagt niets.

'Hallo,' zegt Charlotte.

'Dag mooi mens,' zegt de vrouw.

O nee, een zweefteef.

Maar ze heeft aangenaam lage stem. Haast bezwerend zegt ze:

'Nou ja, alle mensen zijn mooi, maar soms zie je het er niet zo aan af.'

Humor dus ook.

'Wil je een kopje thee?' vraagt de vrouw, 'volgens mij kan je dat wel gebruiken.'

Charlotte kijkt haar vragend aan.

'Mijn naam is Erfried Lodeweges,' zegt de vrouw, 'ik ben vrijwilliger bij het Geert Groote Huis.'

'Ik ben Charlotte,' zegt Charlotte, 'een kopje thee...?'

'Kom maar mee,' zegt Erfried, 'in het huis hebben wij alle soorten van troost. Ook vloeibare.'

Charlotte moet glimlachen.

'Okee,' zegt ze, 'dat lijkt me lekker.'

'We hebben het huis voor ons alleen,' zegt de grijze vrouw, 'het is stil hier.'

'Iedereen zit bij het voetballen,' verklaart Charlotte.

De vrouw knikt.

'Zondag,' zegt ze, 'ooit de Dag des Heren, waarop het leven even tot stilstand kwam. Nu is het een herriedag geworden vol meubelboulevards, winkelende meutes, evenementen en niet te vergeten de grootste religie van allemaal: de aanbidding van de heilige bal en zijn discipelen.'

Charlotte kijkt haar wat verbaasd aan.

'Sport en spel ter ontspanning op de rustdag, daar is niets mis mee. Maar dit is handel, de macht van het geld is overal. Een gouden verdienmodel: de kostbare verering van de moderne heiligen met hun kekke kapsels, hun armen vol tatouages, en elk jaar nieuwe shirts, zodat de supporters zich suf kunnen blijven kopen. Want het is business, ze verdienen bedragen per

week die wij ons hele leven niet bij elkaar krijgen, de stakkers, gegijzeld door hun managers, gevangen in de vicieuze cirkel van hun zelfverrijking...'

Erlfried onderbreekt haar eigen opgewonden verhaal.

'Een kopje thee,' herneemt ze, 'laten we de rust waar hij nog is in ere houden. Weet jij eigenlijk, Charlotte, wie Geert Groote was?'

3

ZONDAG 18 MEI 15.30 UUR

Benno Glazenier wacht tot zijn hart weer wat rustiger klopt. Dat doet hij elke dag, op dezelfde plek.

Vroeger liep hij in een keer omhoog, kalm en geconcentreerd, sinds een jaar rust hij halverwege.

Hij is 59 jaar.

Goed beschouwd hoeft hij de noordelijke toren van de Bergkerk niet iedere dag te beklimmen. Veel regelt zich vanzelf daar in de hoogte. Af en toe een inspectie is voldoende.

Maar de voormalige koster, thans beheerder, kan niet zonder zijn dagelijkse opstijging.

'Het houdt me fit,' heeft hij tegen zijn vrouw Stien gezegd.

'Dadelijk val je neer,' snauwde ze, 'en wat moet ik dan?'

Hij heeft zijn tong afgebeten. Natuurlijk, alles is anders geworden na die verschrikkelijke dag. Maar hij heeft zich gerealiseerd dat hij door moet. Stien daarentegen is in de loop der jaren, na een consistent dieet van chips en chocolade uitgedijd tot een barbamamma, die inmiddels tweederde van het echtelijk bed bezet. Ze kan verdomme met haar dikke reet ternauwernood een drempel overkomen.

Als ze boodschappen heeft gedaan en het laatste stukje omhoog loopt over het oude rivierduin, waarop de Bergkerk is gebouwd, hijgt ze als een postpaard.

Ooit beklommen ze samen de toren. En elkaar. Ze was jong en ze lustte er wel pap van. Toen hijgde ze heel anders. Nu lust ze alles, behalve hem... Benno moet er ook niet meer aan denken. Stien. Onwrikbaar als de oude kerk, die al meer dan acht eeuwen boven Deventer uittorent. Op een dag zal ze omvallen, de aarde zal lichtjes dreunen en haar, na het nodige graafwerk, omarmen.

Nee, dan die Elzeline Hazelaar van de kunstcommissie. Haar naam danst en ze loopt ook als een ballerina, je verwacht telkens dat ze een sprong gaat maken.

Ze ruikt heerlijk.

Voor haar stelt Benno zijn torentocht graag uit. Aan haar zijde dwalen door de kerk, zij bepaalt waar de schilderijen komen te hangen. Kunstgeschiedenis gestudeerd, jong een carrièreman gehuwd, kinderen die alleen nog in het weekend thuis komen. Zou zij nog vaak seks hebben met haar man?

Benno schrikt van zijn eigen gedachten, maar ze winden hem ook op. Hij kan zich beter concentreren op het laatste stukje van de beklimming.

Elke steen, elke trede kent hij. Hij telt ze, nog zeventien.

Het paradijs is vlakbij.

Zijn hand glijdt langs de contouren van de tas die hij om zijn schouder heeft hangen. Natuurlijk, alles zit er in. Het boek, het proviand, de kijker.

Elzeline Hazelaar, ze zal eind veertig zijn, zitten er al grijze haren in haar blonde pagekapsel? Ze woont in Epse. Heel mooi, hij heeft het op Google Maps opgezocht.

Zou ze daar niet vaak alleen zijn?

Hij heeft haar weleens op de Brink getroffen met een paar chique vriendinnen. Witte wijn op het terrastafeltje.

'Dit is meneer Glazenier van de kerk,' zei ze.

'Ach dames, noem mij toch Benno,' sprak hij zwierig.

Hij kreeg een aantal voorzichtige handdrukjes. Het waren ook delicate ledemaatjes waar een hoop tijd en geld in was gestoken, dat kon je zo zien.

Maar Elzeline was opgestaan, had hem omhelsd en hem drie zoenen op zijn wangen gegeven. Wijn, vermengd met dat engelenparfum van haar.

‘Zo,’ kirde een van de oudere meisjes lachend, ‘julie kunnen het goed vinden.’

‘Meneer Glazenier... eh Benno is een genie,’ zei Elzeline, ‘hij heeft overal een oplossing voor.’

Ze was echt een beetje aangeschoten.

Benno trok een grappig gezicht.

‘En hij kan zo mooi orgelspelen,’ vervolgde ze, ‘kom er even bij zitten. Heb je haast?’

Er waren dingen te doen, maar die konden wel wachten.

Gedecideerd plukte Elzeline een stoel bij een leeg tafeltje vandaan en zette die naast haar neer.

‘Wat wil je drinken, Benno?’ zei ze.

‘Eh...wijn is goed.’

‘Deze witte is best te doen, hè meiden?’

Er klonk instemmend geknor.

In een mum van tijd stond de ober bij hun tafeltje.

Een vrouw die weet hoe je dingen moet regelen, dacht Benno.

‘Hij gaat elke dag een van de torens op,’ zei ze, terwijl ze haar hand op zijn mouw legde, ‘de noordelijke toch?’

Benno knikte.

De dames hieven hun glazen. Er werd getoost.

Van de zenuwen nam hij een iets te grote slok.

‘Benno weet ook alles van de Bergkerk,’ ging Elzeline verder, ‘je bent er toch ook praktisch geboren.’

‘Misschien zelfs ook wel verwekt,’ knalde Benno eruit.

De dames gierden het uit.

Drank maakt meer los dan je lief is, maar Benno vond het prima.

Het tempo van Elzeline lag behoorlijk hoog.

Ze bracht haar hoofd dichtbij het zijne en sprak met een geacteerd lage zwoele stem: ‘O ja, en wat weet jij daarvan? Hebben je ouders daar wel eens iets over verteld?’

De vriendinnen hielden niet meer op met giechelen.

'Mijn ouders,' zei Benno, 'dat ze mij hebben gemaakt, daar kan ik me niets bij voorstellen.'

'Ze zijn toch ook jong geweest,' zei een van de dames.

'Ja, dat moet wel,' zei Benno, 'er zijn foto's van. Dat ze jong waren, bedoel ik.'

De stemming was uitgelaten.

'Maar even serieus,' zei Elzeline toen, 'de kerk is toch een heel romantische plek. Ik kan me voorstellen dat als je met je geliefde boven op die toren bent en de stad ligt aan je voeten...'

'Ja, wat dan Elsje...,' moedigde een van de vriendinnen haar aan.

'Nou ja, je begrijpt wel...,' zei ze opeens een beetje verlegen. Verscheen er een blos op haar wangen?

'Nou ja, als de dames willen,' zei hij onbevangen, 'ik kan wel een keer een rondleiding verzorgen...'

'Benno!'

Voor de tafel stond een enorme hijgende molshoop die hem bestraffend aankeek.

'Dit is mijn vrouw Stien,' zei Benno, 'kom er even bij zitten, schat.'

Maar ze schudde het hoofd, draaide zich om en sleepte zich huiswaarts.

Haar achterste schommelde dreigend.

'Dames,' sprak Benno, 'ik denk dat het tijd is om...'

'Ga maar gauw,' zei Elzeline, 'we zien elkaar wel weer.'

'Natuurlijk,' zei hij opgewekt, 'dag dames, geniet ervan, hè. Wat krijg je van me, Elzeline?'

'Ik trakteer, jij de volgende keer.'

Deze belofte heeft zich in zijn hoofd vastgezet.

De dag erop had ze hem gebeld.

Vriendelijk, zakelijk, ze had een schitterend idee voor een expositie, die veel bezoekers zou trekken.

Benno Glazenier kijkt uit over Deventer. Het is zijn eeuwige uitzicht, zijn redding, de boei waaraan hij zich vastklampt.

Weinig mensen op straat. Hij wendt de blik naar het oosten en

vangt de lichtmasten van het GO AHEAD-stadion.

Natuurlijk, daar zit iedereen.

De kathedraal aan de Vetkampstraat. Dat stond laatst in een column in de Stentor. Benno moet lachen. Zijn kerk trotseert de eeuwen, GO AHEAD zal vanmiddag waarschijnlijk alweer uit de eredivisie verdwijnen. Voetbal. Hij zucht.

En dat een vrouw als Elzeline Hazelaar nou juist met zo'n idee komt, hier in deze kerk...

Hij graait in zijn tas.

Het kruikje ligt binnen handbereik.

4

ZONDAG 18 MEI 15.40 UUR

Natuurlijk, er zijn paaltjes met borden. Af en toe de afdruk van een autoband in de modderige berm. Langs de smalle weggetjes staat soms een afvalcontainer. Een enkele keer knettert een vliegtuigje boven de bosrand. Als een slapende krokodil glijdt een binnenschip stroomafwaarts, maar dan is de rivier weer minutenlang met zichzelf alleen. Vogels van allerlei soort tango-en in de lucht, eeuwenoude wolkenpartijen drijven het schilderij binnen, er draaft een paard door de uiterwaarden, jonge blaadjes weerkaatsen het zonlicht.

Als je goed kijkt, zie je dat alles beweegt, behalve de tijd.

Je wordt hier een zeventiende eeuw, of nog ouder. Of jonger.

Het is hier zoals het altijd moet zijn geweest.

Slot Nijenbeek ligt in een bocht van de IJssel. Het is een nauwelijks toegankelijke ruïne, maar dat is-ie al heel lang. Wie vanaf Wilp naar het zuiden de rivierdijk volgt, ziet de bruuske steenklomp liggen. Vreemd hoog, daardoor zelfs een beetje slank, een knul met opgetrokken schouders. De stenen wankel opgestapeld, maar ook op hun gemak. Rivierklei in andere gedaante, teruggekeerd naar de plek van herkomst.